

JANUARI - FEBRUARI - MAART 2022

N° 26

PB-PP | B-02111
BELGIE(N) - BELGIQUE

FIRE &
SECURITY

ALERT

V.U.: Alain Verhoyen | P918729 | Afzender: Parc scientifique Fleming, Granboonpré 1, B-1348 Louvain-la-Neuve

© Eng. Felice Tracà, Dirigente Vicario - Vigili del Fuoco Milano

In deze editie: Dossier ANPI DTD 177: Rook- of mistgeneratoren als beveiligingsinrichtingen p. 29

Driemaandelijks tijdschrift
voor brand- en diefstalpreventie
4x per jaar
ISSN 2466-6467

Uitgever

Fire & Security Alert Magazine is een publicatie van ANPI vzw, lid van de Unie van Uitgevers van de Periodieke Pers

Redactie

ANPI Info & Media Center
Rue Granbonpré 1, 1348 Louvain-la-Neuve
België

Hoofdredacteur

Alain Verhoyen

Kernredactie

Jeanine Driessens, Alain Verhoyen

Werken mee aan deze editie

Christopher Boon, Jeanine Driessens,
Delphine Rasseneur, Alice Gelders,
Guido Zaccarelli, Sven Eeckhout, Yves Martin,
Tim Renders, Ed Posthumus, Pascal Pintsch

Vertalingen

Virtual Words bvba

Abonnementen, publiciteit en administratie

ANPI Info & Media Center
Rue Granbonpré 1
1348 Louvain-la-Neuve
België
E-mail : publications@anpi.be
Website : www.anpi.be
Jaarlijks abonnement op FSA Magazine (4 nummers)
129 € excl. BTW

Verantwoordelijke uitgever

Alain Verhoyen

*Niets uit dit magazine mag overgenomen worden
zonder de uitdrukkelijke en voorafgaande toestemming
van de verantwoordelijke uitgever.
De teksten opgenomen in Fire & Security Alert Magazine
verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteur.
Hetzelfde geldt voor de publicitaire inlassingen voor dewelke
de adverteerder verantwoordelijk blijft.*

Fire & Security Alert Magazine paraît également en français.

INHOUD

Editoriaal _____ 5

LEERZAME BRAND

Weer een gevelbrand? _____ 6

Gevelbranden – een geschiedenis die zich herhaalt _ 12

De crisis van de brandbare gevels –
een nieuw veiligheidsprobleem? _____ 15

Brandveiligheid van gevels:
de nieuwe regelgeving toegelicht _____ 18

DIEFSTALPREVENTIE

Toegangscontrole _____ 21

Een garagepoort beveiligen tegen inbraak _____ 25

Garagedeuren en poorten verstevigen _____ 27

TECHNISCH DOSSIER

ANPI DTD 177: Rook- of mistgeneratoren als
beveiligingsinrichtingen _____ 29

BRANDPREVENTIE

Impact van de veroudering van detectoren
op hun werking _____ 45

Brandstatistieken in België _____ 50

Analyse fatale woningbranden in 2021 _____ 53

GOED OM WETEN

Belgische statistieken over noodoproepen 2020 __ 60

Database voor metingen van technologisch
brand-onderzoek _____ 61

Risicoanalyse volgens de norm NBN S 21-100-1 __ 62

REGELGEVING & NORMEN

Basisnormen voor de preventie van
brand en ontploffing _____ 63

VOOR U GELEZEN _____ 68

ANPI WAS ER VOOR U _____ 69

AGENDA _____ 70

Analyse fatale woningbranden in 2021

Tim Renders is zich bijzonder bewust van de preventie van woningbranden. Om de in het KCCE-verslag gepubliceerde cijfers aan te vullen¹, verzamelt hij alle gevallen van woningbranden die in de pers verschijnen. Dit zijn geen vergelijkbare statistieken met het KCCE-verslag.

Samen geven ze ons een, toegegeven, onvolledig beeld van de woningbranden in België.

Hieronder deelt hij zijn cijfers van de overleden slachtoffers en zijn eigen bedenkingen over wat men zou kunnen verbeteren in ons land.

GEGEVENS VAN OVERLEDEN SLACHTOFFERS - DE CIJFERS VAN 2021 IN BELGIË

In 2021 eisten woningbranden in België minstens 50 doden, waarvan 25 vrouwen en 24 mannen. Bij 1 dode is het geslacht ons onbekend.

23 stierven in Wallonië, 6 in Brussel en 21 in Vlaanderen; 35 slachtoffers overleden 's nachts of in de avond.

Het jongste slachtoffer was ongeboren (7 maanden zwangerschap) en het oudste slachtoffer 92 jaar. De gemiddelde leeftijd van de doden door woningbranden is 49 jaar. Van 2 slachtoffers is de leeftijd ons niet bekend.

De 50 doden komen door een totaal van 41 fatale woningbranden, waarvan 18 in Wallonië, 3 in Brussel en 20 in Vlaanderen; 25 van de 41 fatale woningbranden vonden plaats in eengezinswoningen.

Opmerking: sinds de start van onze telling in 2014, met uitzondering van 2015, is de gemiddelde leeftijd nog nooit zo laag geweest; 34 slachtoffers waren jonger dan 65 jaar. We betreuren ook weer heel wat kinderen onder de dodelijke slachtoffers.

¹ Zie referentie op p. 52

© DBDMH

VERGELIJKING MET DE CIJFERS VAN 2020 IN BELGIË

Tegenover 2020 is er een daling van het aantal doden door woningbranden in België. Toen vielen er minstens 76 doden door een totaal van 72 fatale woningbranden, waarvan 27 vrouwen en 46 mannen. Bij 3 doden is het geslacht ons onbekend. Er vielen 40 doden in Wallonië, 2 in Brussel en 34 in Vlaanderen.

Het jongste slachtoffer was toen 24 en het oudste slachtoffer 96 jaar. De gemiddelde leeftijd van de doden door woningbranden lag op 64 jaar. Van 10 slachtoffers is de leeftijd ons niet bekend. 68,4% van de fatale woningbranden vonden plaats in eengezinswoningen.

In 2020 was het eerste keer dat er geen kind en niemand onder de leeftijd van 18 jaar omkwam door een woningbrand, voor 2021 ligt dat cijfer op 8.

Hoewel er een daling is van het aantal slachtoffers, ligt het cijfer van 21 in Vlaanderen voor 2021 nog steeds hoger dan in 2018 met 17 doden en in 2019 met 16 doden. Wallonië zit in 2021 met 23 terug op hetzelfde aantal doden als in 2017, wat het laagste aantal is sinds onze telling.

VERGELIJKING 2014 T.E.M. 2021

Als we kijken naar onze cijfers van 2014 t.e.m. 2021 blijkt dat er jaarlijks gemiddeld 61,5 doden zijn. Er sterft dus gemiddeld om de 6 dagen iemand in België door een woningbrand. In Vlaanderen kwamen er de afgelopen 8 jaar jaarlijks gemiddeld bijna 27 mensen om, in Wallonië bijna 31 en in Brussel bijna 4.

2016 was het verschrikkelijkste jaar met 78 doden, waarvan 46 in Vlaanderen, 28 in Wallonië en 4 in Brussel, en 2021 is het minst dramatische jaar voor België.

Als we kijken naar de grafiek van de provincies blijkt dat woningbranden de meeste slachtoffers eisen in Henegouwen, gevolgd door Luik en daarna Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen. De minste slachtoffers vind je in Waals-Brabant gevolgd door Luxemburg en daarna Limburg en Namen. Deze conclusie houdt geen rekening met het inwonersaantal per provincie.

Gemiddeld komen 27 vrouwen en 33 mannen per jaar om. De gemiddelde leeftijd van de slachtoffers is 57,4 jaar. Als ik de leeftijd indeel in 2 categorieën, nl. <65 en >65 jaar is er de 2 eerste jaren, en nu voor 2021, duidelijk een hoger aantal bij de 1ste categorie. Vanaf 2016 t.e.m. 2020 zie je ongeveer dezelfde verhouding tussen de leeftijdsgroepen, maar toch een licht overgewicht bij de categorie onder 65 jaar, uitgezonderd in 2017.

59% zijn gestorven tijdens de nacht of in de ochtend.

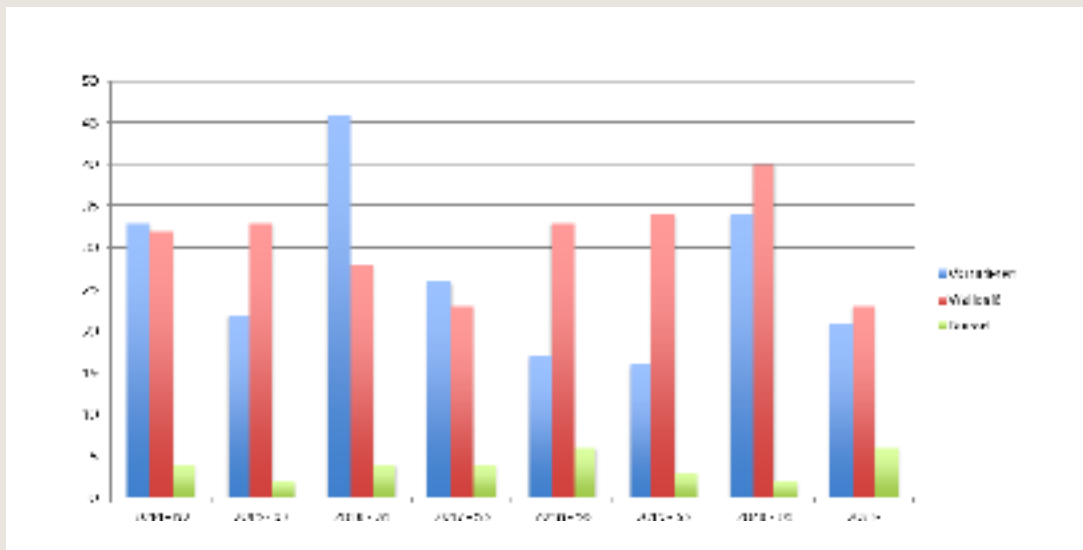

Fig. 1: Vergelijking Vlaanderen - Wallonië - Brussel

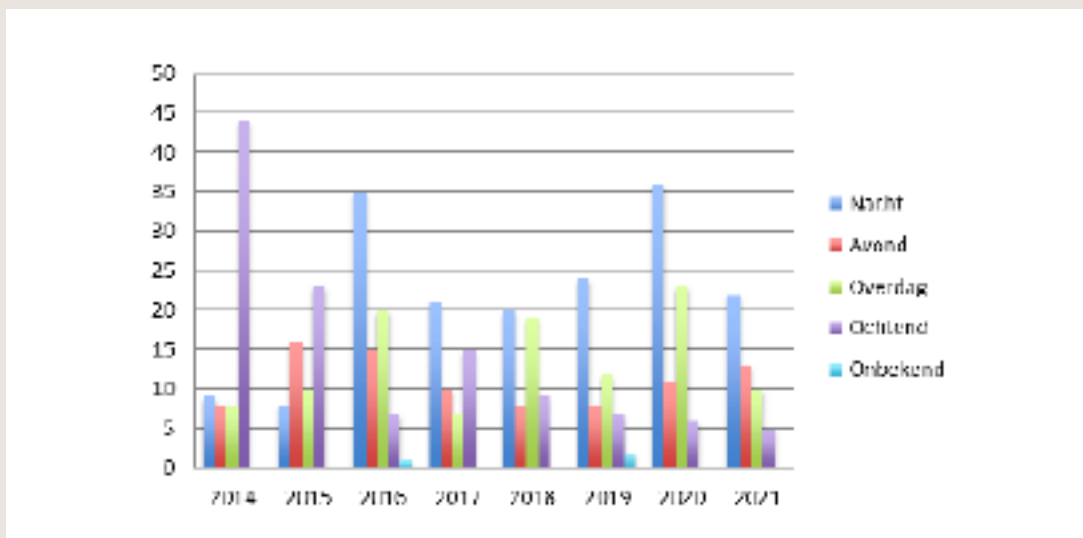

Fig. 2: Tijdstip van de dag

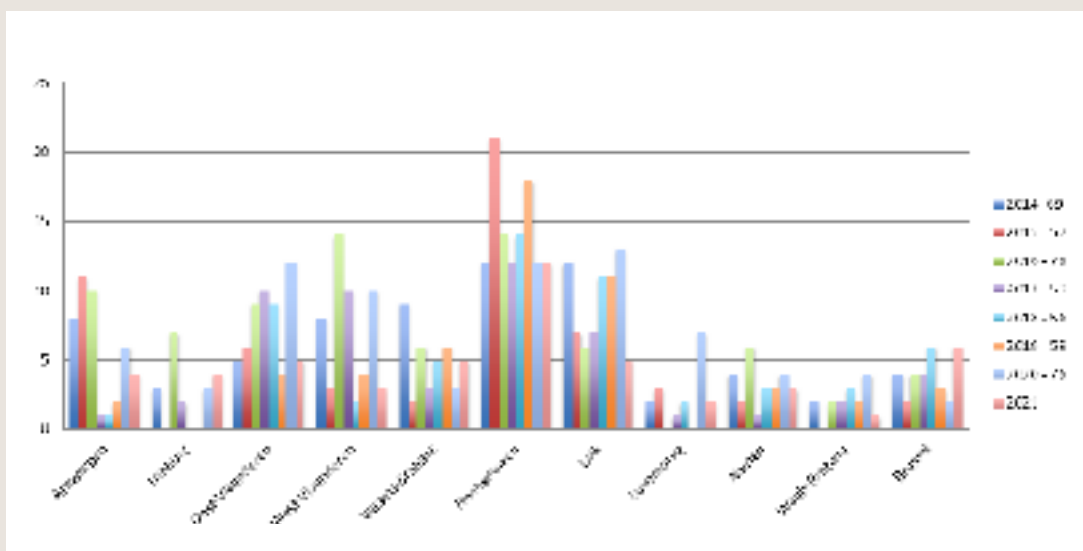

Fig. 3: Verdeling van de slachtoffers volgens provincie

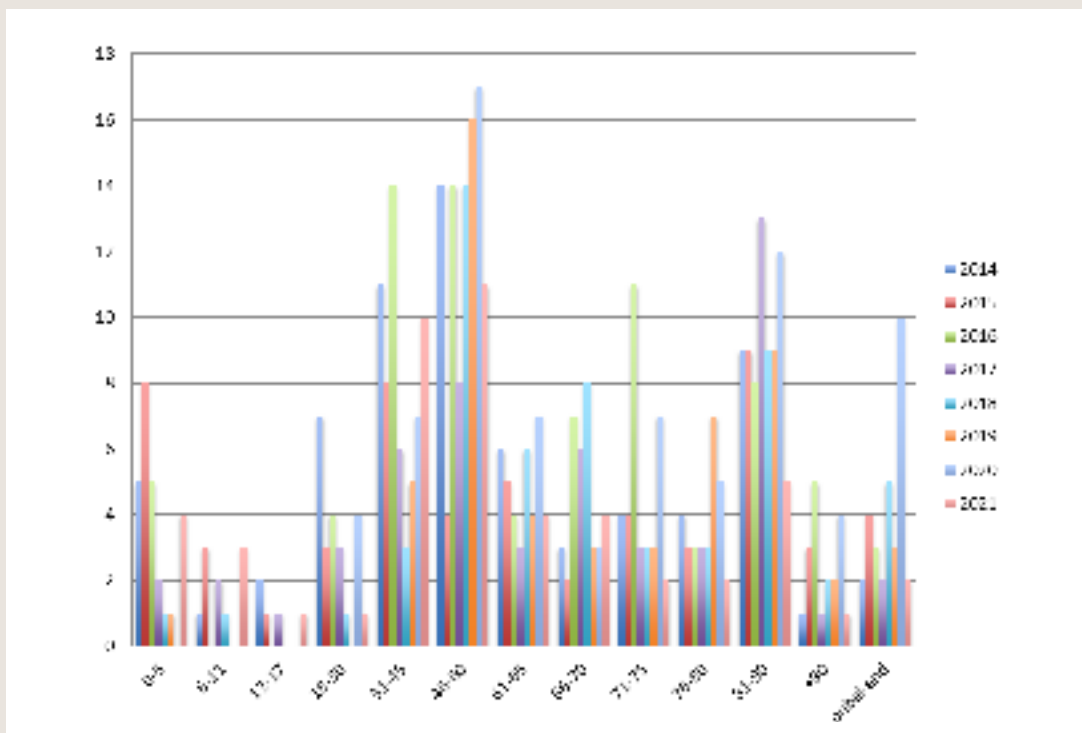

Fig. 4 : Verdeling van slachtoffers naar leeftijd

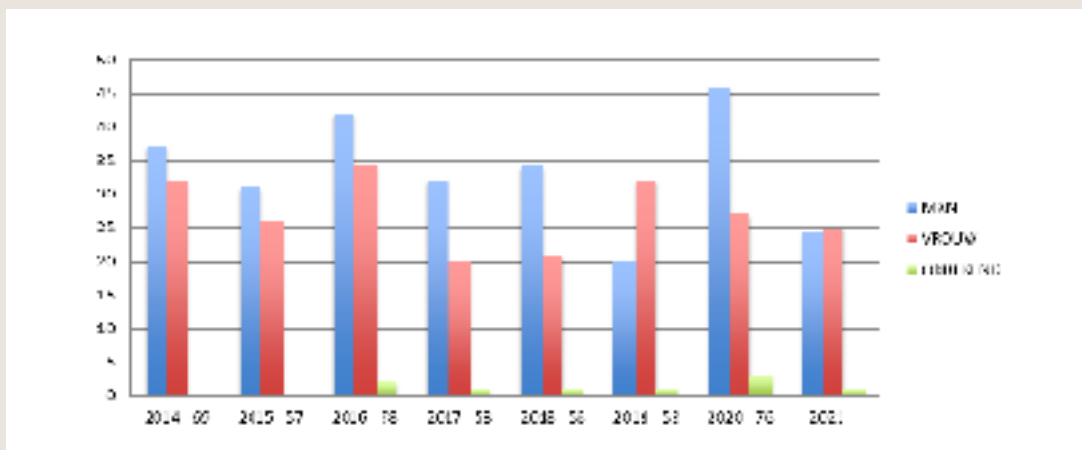

Fig. 5 : Verdeling van slachtoffers naar geslacht

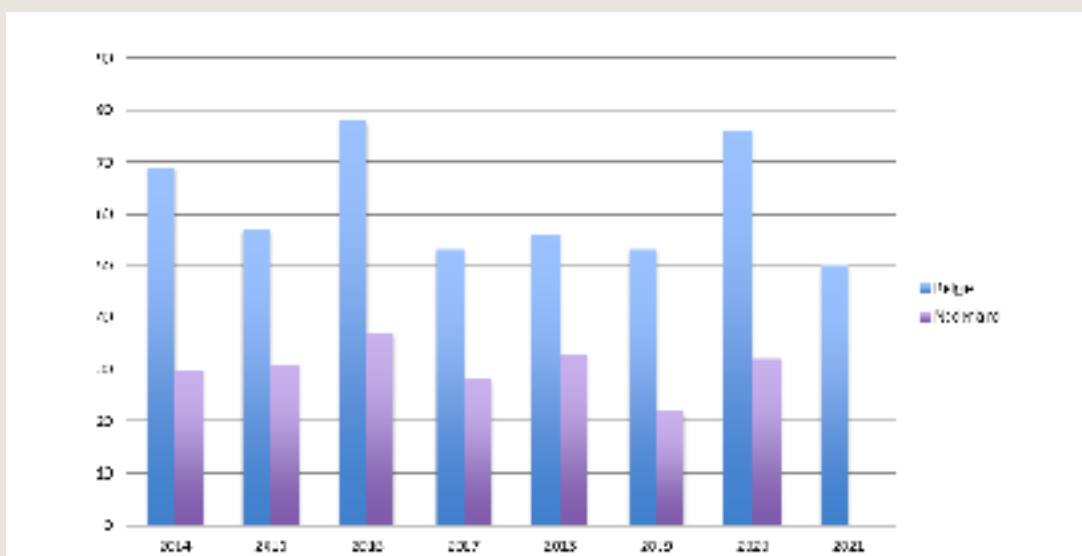

Fig. 6 : Vergelijking van doden in woningbranden België/Nederland

Over de maanden waarin de meeste slachtoffers vallen, kunnen geen conclusies getrokken worden. Er zijn in de 8 jaar dat we de cijfers verzamelen (enorme) verschillen te zien. Gemiddeld zijn de dodelijkste maanden januari en december en is september de maand waarin de minste slachtoffers vallen.

VERGELIJKING MET NEDERLAND

In Nederland (17,46 miljoen inwoners² tegenover 11,49 miljoen in België³) eisten woningbranden in 2014 30 doden, in 2015 31 doden, in 2016 37 doden, in 2017 28 doden, in 2018 33 doden en 2019 22 doden. Het cijfer voor 2020 staat op 32 dodelijke slachtoffers.

Als we dus kijken naar de cijfers van 2014 t.e.m. 2020 blijkt dat gemiddeld om de 12 dagen iemand in Nederland sterft door een woningbrand, terwijl dit in België gemiddeld om de 6 dagen is.

Voor de cijfers in Nederland maken we gebruik van de jaarlijkse cijfers van de Nederlandse Brandweeracademie⁴.

BELANG VAN STATISTIEK EN BRANDONDERZOEK

Aangezien er geen cijfers en statistieken van fatale woningbranden werden bijgehouden, zijn we hier zelf mee gestart in 2014⁵. We beschikken dus niet over alle gegevens, maar het is een aanzet om gericht werk te maken van brandveiligheid. Je kan immers geen campagnes en sensibiliserende acties opstarten als je niet weet waar de branden gebeuren, hoe deze ontstaan en wie de slachtoffers zijn. Alle gekende gevallen

van zelfdoding en moorden zijn uit de cijfers gehaald. We nemen woningen, studio's, kamers, hotels en rustoorden op in onze cijfers, de plaatsen dus die beschouwd kunnen worden als woon- of verblijfplaats. We blijven na 8 jaar nog steeds hopen dat elke hulpverleningszone inzet op statistiek, brandonderzoek en sensibiliserende brandpreventie. Hoe kunnen we zeer snel komen tot een drastische daling van het aantal doden en gewonden door brand?

Voldoende rookmelders en een afgesproken vluchtplan redden levens!

Woningbranden in België eisen dus enorm veel slachtoffers. De laatste jaren valt ook een toename van het aantal branden op. Naast het vermijden van brandrisico's in en om de woning, is het belangrijk dat geïnvesteerd wordt in voldoende rookmelders met een 10-jarige vaste batterij.

Weinig mensen weten dat als er 's nachts brand uitbreekt men heel weinig kans heeft om tijdig wakker te worden. Als je slaapt, ruik je immers niets. De rook van een brand verspreidt zich zeer snel en is verstikkend.

Voldoende rookmelders en een afgesproken vluchtplan helpen om het aantal doden en gewonden door woningbranden te verminderen. Belangrijk is om alle risicoplaatsen te voorzien van een rookmelder, met uitzondering van locaties waar valse alarmen mogelijk zijn, zoals de keuken, de badkamer en plaatsen waar de temperatuur zakt tot 4 °C of stijgt tot 38 °C, bijvoorbeeld de kelder, de garage, de veranda en een onafgewerkte zolder. Op die plaatsen is uiteraard ook een risico op brand, dus moet een rookmelder in de nabijheid ervan geplaatst worden.

² Gegevens Centraal Bureau Statistiek Nederland, oktober 2020

³ Gegevens Statbel, het Belgisch statistiekbureau, 26 mei 2020

⁴ Onderzoeken fatale woningbranden - Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) - <https://www.ifv.nl/onderzoek/Paginas/Fatale-woningbranden.aspx>

⁵ Sinds eind 2016 houdt de Directie Brandpreventie van de Algemene Directie Veiligheid en Preventie (sinds 2020 Directie Civiele Veiligheid) gegevens bij over de dodelijke slachtoffers van woningbranden in België. Ze doen dit op basis van berichten die in de pers verschijnen over deze incidenten en die verzameld worden door AD Civiele Veiligheid.

© DBDMH

Eén rookmelder per verdieping is te weinig. Stel, je plaatst een rookmelder in de nachthal en er breekt brand uit in de slaapkamer van je kind. Het duurt dan tot de rook aan die rookmelder komt voor je verwittigd wordt. De rookmelder gaat te laat alarm geven. Op de kinderkamers en alle slaapkamers hoort dus een rookmelder. Als de brand snel gedetecteerd wordt, blijft deze beperkt en is een vluchtweg beschikbaar.

In een doorsnee gezinswoning zijn 6 tot 8 rookmelders nodig om te zorgen voor een snelle detectie. In elke woning zijn meerdere elektrische toestellen aanwezig, die een risico op brand inhouden. Denk hierbij aan de vaatwas, wasmachine en droogkast, maar ook het opladen van elektrische fietsen, laptops en smartphones houdt een risico in. Op deze plaatsen dient dus een rookmelder geplaatst te worden. In grotere woningen worden bij voorkeur gekoppelde rookmelders geplaatst, zodat het alarm op meerdere plaatsen hoorbaar is. Het alarm van de rookmelders dient steeds hoorbaar te zijn tot in de slaapkamer en tijdens de diepe slaap.

Naast het plaatsen van voldoende rookmelders, is het belangrijk om te kunnen terugvallen op een geoefend

vluchtplan. Dit zorgt ervoor dat iedereen de woning tijdig en veilig kan verlaten.

WETGEVING ROOKMELDERS

In Vlaanderen moet elke woning minstens 1 rookmelder per verdieping hebben. In Brussel geldt alleen een verplichting voor huurwoningen en moet in elke kamer op de vluchtweg vanuit de slaapkamer naar buiten een rookmelder hangen.

In Wallonië moet per verdieping 1 rookmelder hangen maar als de verdieping groter is dan 80 m² dan moeten er 2 hangen. Vanaf 4 rookmelders dienen deze gekoppeld te zijn.

IS DE WETGEVING VOLDOENDE?

In de eerste plaats is het te betreuren dat er 3 verschillende wetgevingen zijn. Brand gedraagt zich niet anders omwille van een gewest- of taalgrens!

Wetgeving is een mooie zaak maar weet dat het aantal rookmelders in je woning afhankelijk is van het aantal risico's zoals eerder aangehaald.

Spijtig genoeg kan in Vlaanderen nog steeds gekozen worden voor rookmelders met een vervangbare batterij. Hierdoor is de kans groot dat de levensduur van de rookmelders maar 7 tot 8 jaar is. De kwaliteit van de optische cel is doorsnee gezien minder goed. Bijkomend is de kans enorm groot dat batterijen niet (tijdig) vervangen worden en de levensduur van de rookmelders overschreden wordt zonder dat men het beseft. Door het kiezen van rookmelders met een niet-vervangbare batterij van 10 jaar kies je voor betere kwaliteit, meer veiligheid en omwille van het niet moeten vervangen van batterijen voor een betere koop die bovendien ook beter is voor het milieu.

Buiten dat er te weinig rookmelders moeten geïnstalleerd worden in Vlaanderen, loop je een enorm risico dat je de éne rookmelder per verdieping niet gaat horen in je diepe slaap. Het belang van gekoppelde rookmelders in een woning mag niet onderschat worden.

In Brussel is het jammer dat de wetgeving enkel van toepassing is in huurwoningen/-appartementen. Een eigenaar hoeft dus in zijn eigen woning of appartement geen rookmelders te plaatsen. Afhankelijk van de indeling van huurwoning of -appartement loop je ook de kans

dat de rookmelder te late verwittiging geeft, en in de slaapkamer hoeft geen rookmelder! Gelukkig komt het, doordat er de verplichting is dat de batterij meer dan 5 jaar moet zijn, in de praktijk op neer dat er gekozen wordt voor rookmelders met een 10-jarige batterij en dus voor een betere veiligheid.

In Wallonië werkt men met oppervlaktes. Ook hier loop je enorm veel kans dat het te weinig rookmelders zijn. Positief is dat men hier denkt aan het belang van gekoppelde rookmelders.

We hopen dat de overheid werk maakt van één uniforme wetgeving, aangepast aan de realiteit. De huidige situatie schept immers verwarring en draagt niet bij tot een brandveilig België.

CONCLUSIE

Brandveiligheid begint bij onszelf. Als iedereen zijn of haar eigen netwerk van familie, vrienden, burens, collega's... aanspreekt en sensibiliseert over brandveiligheid in de thuissituatie zouden we alleen in onze vrije tijd al miljoenen Belgen bereiken.

Laten we dus samen er voor zorgen dat 2022 een brandveilig jaar wordt.

Tim RENDERS

Instructeur brandveiligheid - brandpreventieadviseur

Auteur van 'Brandveiligheid Thuis'

tim@timrenders.be

